

Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi

Cilt 1, (2015) Sayı 1, 9-19

Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumları İle Okula Yabancılaşma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi*

Mehmet Yanık¹, Hatice Çamlıyer²

Özet

Amaç: Ortaöğretim 9.sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları ile okula yabancılaşma düzeylerinin bazı değişkenler ile ilişkisini belirlemektir.

Materyal ve Yöntem: İlişkisel tarama modelinin kullanıldığı bu çalışma Balıkesir il merkezinde tesadüfi örneklem medotu ile seçilen ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören 9.sınıf öğrencilerinden 451 kadın ve 398 erkek olmak üzere toplam 849 orta öğretim öğrencisi ile yürütülmüştür. Araştırmada veri toplamak amacıyla; kişisel bilgi formu, 9.sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeği (BESTÖ) ve öğrenci yabancılaşma ölçeği (ÖYÖ) kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerinin BESTÖ puan ortalamaları 2.99 ± 0.40 , ÖYÖ puan ortalamaları ise 2.97 ± 0.68 olarak bulunmuştur. BESTÖ ortalamalarının okul başarı durumu, beden eğitimi derslerine katılım durumu, okul takımında yer alma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmuştur. ÖYÖ puan ortalamalarının ise aile aylık gelir düzeyi, okul başarı durumu değişkenine göre aralarında anlamlı fark bulunmuştur.

Sonuçlar: Öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutum düzeylerinin artırılması için öğrencilerin spor ve spor etkinlikleri ile daha fazla ilgilenmeleri sağlanmalıdır. Öğrenci yabancılaşma düzeylerinin azaltılması içinde okula aidiyetlerini artıracak sportif etkinliklere ağırlık verilmesi gerekir.

Anahtar Kelimeler

Beden Eğitimi ve Spor
Tutum Ölçeği
Yabancılaşma Ölçeği
Spor Etkinlikleri

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 02.08.2015
Kabul Tarihi: 17.08.2015
Online Yayın Tarihi: 01.09.2015

DOI: 10.18826/ijsets.95709

The Relationship between The High School 9th Graders' Attitudes Towards Physical Education And Sports And Their Levels Of Alienation From School

Abstract

Aim: This study aims to investigate the relationship between the high school 9th graders' attitudes towards physical education & sports and their levels of alienation from school, both in terms of certain socio-demographic variables.

Material and Methods: The relational screening model was used in the study. Totally 849 secondary school students (n=451 females and n=398 males) were participated by random sampling method among 9th graders studying at the secondary schools located in the Province of Balıkesir, Turkey.

Results: The Attitudes Toward Physical Education and Sports Scale and the Student Alienation Scale were 2.99 ± 0.40 and 2.97 ± 0.68 respectively. There were significant differences founded between Attitudes Toward Physical Education and Sports Scale and school achievement, participation in physical education classes, participation in the school team. There were also significant differences found between the mean alienation scores and average family income, school achievement.

Conclusion: Students should participated in the sports activities and facilities in order to improve the Attitudes Toward Physical Education and Sports. School managers should do sports activities increasing the sense of belonging to school in order to decreasing of alienation level.

Keywords

Physical Education and Sports
Attitudes Scale
Alienation Scale
Sporting Events

Article Info

Received: 02.08.2015
Accepted: 17.08.2015
Online Published: 01.09.2015

DOI: 10.18826/ijsets.95709

GİRİŞ

Eğitim kurumlarında öğrencilerin öğrenme eylemi ve öğrenmeyle ilgili süreçlerden uzaklaşması, öğrenmeye karşı ilgisinin azalması, eğitimin giderek onlar için sıkıcı bir etkinlik haline gelmesi durumu olan eğitimde yabancılaşma sorununa bağlı olarak okulu bırakma eylemi okula bağlılığın yitilmesiyle birlikte, okuldan tamamen ayrılmayla sonuçlanan istenmeyen bir öğrenci davranışı olarak tüm dünya ülkelerinde yaygın olarak görülen eğitimde önemli bir sorundur (Altınkurt, 2008; Finn ve Voelkl 1993).

* Bu çalışma Doktora tezinden üretilmiştir

¹Balıkesir University, School of Physical Education and Sports, Balıkesir / Türkiye, mehmettyanik@gmail.com

²Celal Bayar University, School of Physical Education and Sports, Manisa / Türkiye.

Sosyal yapı içerisinde okullar, bireyleri eğitmek, toplumun birer ferdi olan çocukları ve gençleri yaşadığı ortamı anlama ve anlamlandırmayı sağlayarak geleceğe en iyi şekilde hazırlamakla yükümlüdürler. Tüm toplumlarda var olan bu zorunluluk çocukların beslenme, barınma ve sağlık ihtiyaçlarının giderilmesinin yanında onların duygusal, sosyal, fiziksel ve zihinsel olarak da sağlıklı bir birey olarak yetiştirilmesi şeklinde değerlendirilmektedir.

İnsanı diğer canlı türlerinden farklı kılan bir özelliği de üretken olmayı istemesi ve kendini gerçekleştirme hissiyatına sahip olmasıdır. Kendi doğası gereği özgür olan insan kendi becerilerini kullanarak üretken olmak ister. Bu bağlamda kendini gerçekleştiremeyen birey engellenmiş olma duygusunu yaşayarak (Fromm, 1996) bulunduğu ortamdan uzaklaşmayı deneyecektir.

Sosyal hayat içerisinde sürekli öğrenmeye ve değişime açık olan bireyler tek başlarına bırakıldıklarında iyi ve güzel olan şeylerin yanında kendileri ve toplum için zararlı olabilecek öğrenimler gerçekleştirebilirler. Bunların önüne geçilmesi ancak uygun hedeflerin belirlenip bu doğrultuda harcanan çabalarla gerçekleşebilir. Nitelikli bireylerin yetiştirilmesinde en önemli görev eğitim sistemine düşmektedir (Yanık ve Çamlıyer, 2013). Eğitim ortamına gelen bireylerde bulunmasını istediğimiz ve eğitim yoluyla kazandırılabilir bilgi, yetenek, ilgi, tutum ve beceri hedefleri, her türlü eğitim etkinliklerinin içerik düzenlemesinde dikkat edilmesi gereken bir zorunluluktur (Sünbül, 2007).

Düzenli spor aktivitelerin fiziksel sağlığımızın yanında ruhsal sağlığımız üzerinde de önemli etkilerinin olduğu bilinmektedir (Taşer 2004). Bireyin kendini daha iyi tanımasına ve keşfedilmemiş özelliklerinin ortaya çıkmasına imkân sağlayan (Erkal ve ark 1988) beden eğitimi ve sporun amaç ve fonksiyonları arasında bulunan duygusal, sosyal, fiziksel ve zihinsel gelişim hedeflerini okullar çoğu zaman eğitim öğretim programlarının içerisinde bulunan beden eğitimi dersleri ve yine okul içerisinde yapılan spor etkinlikleri ile karşılamaya çalışırlar.

Çağdaş eğitimde öğrencileri sosyal hayata hazırlayan birtakım bilgi kalıplarını, beceri ve tutumların öğretilmesi sorumluluğunu üstlenen sosyal bir kurum olma özelliği taşıyan (Tezcan,1998) okul, öğrenciye yaşam içerisinde kendini gerçekleştirme, kişisel amaçlarıyla sosyal dünyasını bütünleştirerek doyum sağlayabilme imkânı sağlarken aynı zamanda öğrenciye kendinde var olan becerilerini geliştirme ve bağımsız düşünebilme becerisini geliştirmesi konusunda dayarım eden en temel kurumdur (Yavuzer, 1998). Bu işlevi yerine getirirken öğrencinin kendini gerçekleştireceği, sosyalleşmesine yardımcı olan ve benimseyeceği bir atmosfer oluşturması eğitimin başarı göstergesidir. Okul ortamının bu imkânı sağlamada yetersiz kalması öğrencinin okula karşı yabancılaşma yaşamasını doğurabilecektir. Yabancılaşarak eğitim sürecinden kopan ya da yeterince yararlanamayan çocuklar ve gençler giderek yalnızlaşmakta ve depresyona kadar varan ağır tablolarla karsımıza çıkabileceklerdir. Buda genel amacı bireylerin toplumun var olan normlarına uyumuna hizmet etmek olan eğitimin toplumda huzurun varlığının sağlanması ve korunması sorumluluğunu taşımasındaki yetersizliği ortaya koyacaktır (Izgar, 2013).

Okullar, sahip oldukları geniş öğrenci kitleleriyle iletişimin, sosyal ilişkilerin kolaylıkla ve sıklıkla yaşanabileceği ortamlar olma özelliği ile okula bağlılığın yada yabancılaşmanın sıklıkla görülebileceği yerlerdir. Okula bağlılığı artıran sebepler arasında görülen iyi iletişim ve sosyal paylaşımlar öğrencileri kazanmada en pratik yoldur. Özellikle öğretmenlerin öğrencilerle iyi bir etkileşim içine girmeleri gerekmektedir. Bunun içinde okullarda uygulanan sportif etkinlikler bir fırsat niteliğindedir. Çünkü olumlu bir etkileşim ağı içinde bulunan bir çocuk, kendini daha rahat hissedecek, kendi ilişkilerinde de olumlu bir sosyal ilişkiler temeli oluşturacaktır. Rahat iletişim kurabilen çocuk kendini kontrol ve değerlendirmede daha isabetli kararlar alabilecektir (Arslantaş, 1998).

Günümüz Türkiye'sinde okul çağındaki öğrencilerin sosyalleşmeleri ve kendilerini gerçekleştirecek bir ortam sağlanamaması eğitim sistemi içerisindeki en büyük kaostur (Kızılay,2008). Birçok okul yöneticisinin ders çalışmanın daha iyi olacağı fikri ile özellikle sportif etkinlikleri arka planda tutmaları ve dersine sahip çıkmada yetersiz kalan başta beden eğitimi öğretmenleri olmak üzere kültür dersleri öğretmenleri öğrencileri okulda tutmada başarısız kalabilmektedirler.

Öğrencilerin okuldaki etkinliklere katılımı ve kendilerini okulla özdeşleştirmeleri (ait olma) şeklinde tanımlanan (Finn ve Voelkl 1993) okula bağlılığın davranışsal, duygusal ve bilişsel olmak üzere üç boyutu bulunmaktadır (Jimerson ve ark 2000). Öğrencilerin öğretim programı dışı sayılabilecek sportif

ve benzeri diğer kulüp faaliyetlerine aktif katılımlarını içeren davranışsal bağlılık duygusuna sahip öğrencilerin bu tür etkinliklere katılmayanlara göre daha yüksek akademik performans gösterdikleri öne sürülmekte (Özdemir ve Kalaycı 2013), okullarda yapılan spor etkinliklerinin bir başka önemli boyutunu da göz önüne sermektedir.

Birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de eğitimin en önemli problemlerinden biri okula yabancılaşma ve bunun sonucunda ortaya çıkan okul terk durumu (Altinkurt 2008;Finn ve Voelkl 1993;Eryılmaz ve Burgaz 2011) ve öğrencilerin okula ve okulda yapılan etkinliklere karşı olumsuz bir tutum geliştirmelerini ifade eden yabancılaşma durumu eğitim örgütlerinde örgütsel amaçların gerçekleştirilmesini önemli ölçüde engellemektedir (Katıtaş, 2012). Bu olumsuz durumun önlenmesi için yabancılaşma olgusunun ne derecede yaşandığının belirlenmesi, var olan bu problemi çözenin ilk basamağını oluşturmaktadır.

İlgili literatür tarandığında, öğrencilerin okula yabancılaşarak yalnızlaşmaları ve ardından gelen okul terk konusunun oldukça yeni bir çalışma alanı olduğu, ülkemizde sınırlı olsa genel eğitimcilerin bu konuda çalıştığı ancak beden eğitimi alanında böyle bir çalışma yapmadıkları özellikle de çocukların okula yabancılaşma ve yalnızlık düzeylerini azaltmaya yönelik spor içerikli çalışmaların bulunmadığı görülmektedir.

Bu alanda genel eğitimcilerin sınırlı olsa çalışmaları bulunmakla birlikte beden eğitimi ve spor alanında herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma, beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ve okula karşı yabancılaşma konusunda beden eğitimi dersi ve spor etkinliklerinin önemine daha fazla dikkat çekerek öğretim programları içinde gerçek anlamda gençlerin bilişsel,duyuşsal ve devinışsel gelişmelerine katkı sağlayacak nicelikte ve onların tutum ve alışkanlıklarını olumlu yönde geliştirebilecek niteliğinin artması konusunda destek sağlayabilir.

MATERYAL ve YÖNTEM

Araştırmada, lise 9. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları ile okula yabancılaşma düzeyleri arasındaki ilişkinin farklı değişkenler açısından belirlenmesi amaçlanmıştır.Betimsel tarama modelinde ilişkisel tarama yönteminin kullanıldığı çalışmanın evrenini Balıkesir il merkezindeki 33 ortaöğretim kurumunda öğrenim gören 9.sınıf öğrencileri, örneklem grubunu da basit rastgele yöntem ile seçilmiş olan 10 ortaöğretim kurumu ve bu kurumlarda öğrenim gören 9.sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Çalışmada toplam 1000 kişiye ölçek dağıtılmış, eksik yada hatalı doldurulduğu düşünülen ölçekler çalışmadan çıkarılmış olup, 849 öğrenciyle çalışma yürütülmüştür.

Araştırmada veri toplama aracı olarak 9.sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının ölçülmesi için Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen, 12’si olumlu 12’si olumsuz olmak üzere toplam 24 maddeden oluşan Cronbach Alpça güvenilirlik katsayısı 0.93, Ölçüt geçerliliği katsayısı ise 0.83 olan **“Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği”**, öğrencilerin yabancılaşmalarını ölçmek amacıyla Sanberk (2003) tarafından geliştirilen, Cronbach Alpça güvenilirlik katsayısı 0.79 olan **“Öğrenci Yabancılaşma Ölçeği”** ve araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Araştırma verilerinin toplanması için öncelikle veri toplama araçlarını geliştirmiş olan araştırmacılardan aracın araştırmada kullanılması konusundaki izin ve Balıkesir ilinde basit rastgele örnekleme yöntemi ile seçilmiş olan ortaöğretim okullarında çalışma yapılabilmesi için Balıkesir İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden uygulama izni alınmıştır. Daha sonra sırasıyla Celal Bayar Üniversitesi tıp fakültesi yerel etik kurulundan çalışmanın uygunluğu konusunda izin alınmıştır. Ardından seçilmiş olan ortaöğretim okullarının yöneticileri ile görüşülerek alınan izin doğrultusunda belirlenen gün ve saatde araştırmacı tarafından uygulama yapılmıştır.

Verilerin İstatistiksel Analizi: Bu araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmeleri IBM-SPSS paket programı kullanılarak yapılmıştır.Verilerin analizinde uygun analiz türünün belirlenmesi aşamasında denek sayısı (n=849), verilerinin normal dağılım gösterip göstermediği, homojen bir yapıya sahip olup olmadıkları incelenmiştir. Verilerin normal dağılımının tespitine yönelik yapılan analiz sonucuna göre (Test of Normality) verilerin Skewness ve Kurtosis değerlerinin +1.5 ile -1.5 aralığında olduğu tespit edilmiş, (Skewness -0.32-Kurtosis 0.50) tüm bu bulgular sonucunda parametrik analiz yöntemlerinin kullanılmasına karar verilmiştir (Tabachnik ve Fidell 2013:6; George 2010:10).

Verilerin analizinde frekans ve yüzde dağılımı, aritmetik ortalama ve standart sapma, “iki ortalama arasındaki farkın önemliliği testi” (t testi), ikiden fazla grup karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans analizi (oneway ANOVA) kullanılmıştır. Varyans analizi sonucunda değişken grupları arasındaki farkın anlamlı çıkması durumunda farkın hangi gruplardan kaynaklandığını göstermek amacıyla, ortalama puanların çoklu karşılaştırmasını göstermek amacıyla Post Hoc testi değerleri kullanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi olarak 0.05 düzeyi kabul edilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde araştırma kapsamında öğrencilere uygulanan *Beden Eğitimi ve Spora ilişkin Tutum Ölçeği (BESTÖ)* ve *Öğrenci Yabancılaşma Ölçeği (ÖYÖ)* elde edilen bulgulara ilişkin yorumlar ile araştırma amaçlarına yönelik toplanan verilerin istatistikî analizlerinin sonuçları tablolaştırarak verilmiş ve açıklamaları yapılmıştır.

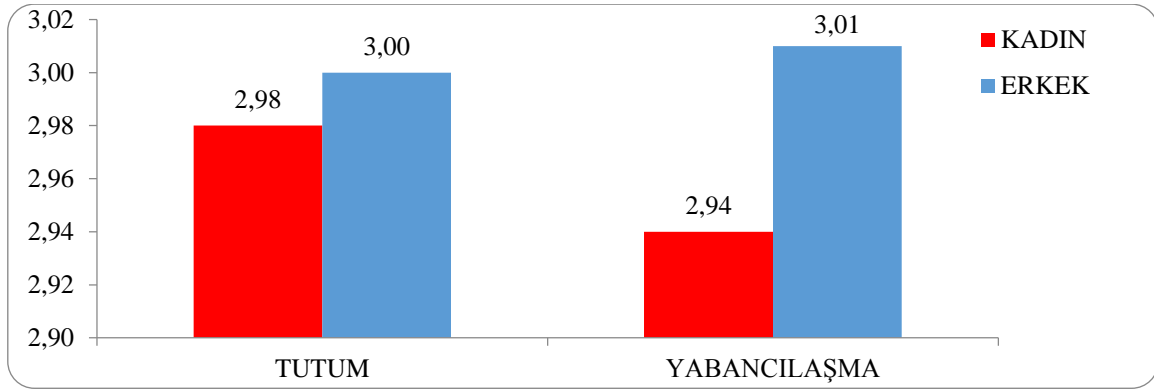
Araştırmamızdaki deneklerin değişkenlere göre sayısal dağılımı şöyledir:

Tablo 1: Çalışmaya katılan öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri

DEĞİŞKENLER		Sayı	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	451	53.1
	Erkek	398	46.9
Ailenin Ekonomik Gelir Düzeyi (Aylık Gelir)	0-1500 TL arası	363	42.8
	1500-2500 TL arası	265	31.2
	2500-4000 TL arası	169	19.9
	4000 TL ve üzeri	52	6.1
Genel Okul Başarı Düzeyi	Çok İyi	117	13.8
	Orta Düzeyde	675	79.5
	Kötü	39	4.6
	Çok Kötü	18	2.1
Beden Eğitimi Dersine Katılım Durumu	Etkinliklere Katılım	646	76.1
	Derse katılım, Etkinliklere Katılmam	115	13.5
	Bazen Katılım	72	8.5
	Hayır, Katılmam	16	1.9
Okul Takımında Yer Alma Durumu	Hayır, Hiç	513	60.4
	1-2 yıl	244	28.7
	3-4 yıl	64	7.5
	5 yıl ve üstü	28	3.3
	Toplam	849	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin, cinsiyet, aile ekonomik gelir düzeyi, genel okul başarı düzeyi, beden eğitimi dersine katılım durumu ve okul takımında yer alma durumu ile ilgili frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir.

Araştırmada çalışmaya katılan öğrencilere (n:849) uygulanan *Beden Eğitimi ve Spora ilişkin Tutum Ölçeği (BESTÖ)* puan ortalaması (2.99 ± 0.40) ile tutum algılarının olumlu seviye sınırında olduğu, *Öğrenci Yabancılaşma Ölçeği (ÖYÖ)* puan ortalaması da (2.97 ± 0.68) yabancılaşma algılarının orta seviyede olduğuna işaret etmektedir.

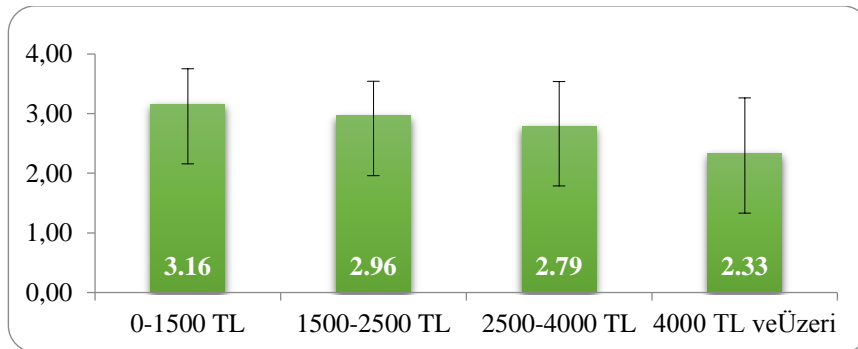
Grafik 1. Cinsiyet Değişkenine Göre Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği ve Öğrenci Yabancılaşma Ölçeğine İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumların cinsiyete göre farklılıkların belirlenmesine yönelik olarak yapılan analiz sonuçlarına göre kadın öğrencilerin (2.98 ± 0.40) ve erkek öğrencilerin (3.00 ± 0.39) ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$).

Öğrencilerin cinsiyete göre yabancılaşma farklılıklarının belirlenmesine ilişkin olarak yapılan analiz sonuçları değerlendirildiğinde kadın öğrenciler (2.94 ± 0.67) ve erkek öğrencilerin (3.01 ± 0.69) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0.05$).

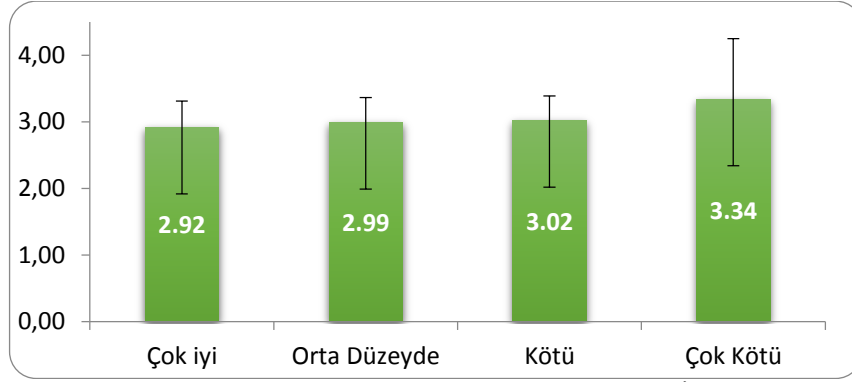
Çalışmaya katılan ortaöğrenim öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının aile gelir düzeyi değişkenine yönelik yapılan varyans analizi sonucunda gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır [$F(3,845)=0.59, p > 0.05$].

Öğrencilerin yabancılaşma ortalamalarının aile aylık gelir düzeyi değişkenine ilişkin olarak yapılan varyans analiz (Anova) sonuçları değerlendirildiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir [$F(3,845)=31.93, p < 0.05$]. Belirlenen bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan çoklu karşılaştırma testinin (Post Hoc-Tukey) sonuçlarına göre, tüm grupların birbiri ile $p < 0.01$ düzeyinde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu sonuca göre aylık gelir durumu yabancılaşmayı etkilemektedir. Gelir durumu arttıkça yabancılaşma ortalaması azalmaktadır.

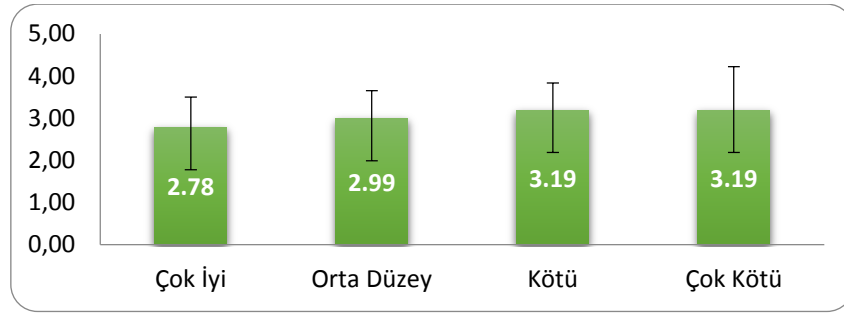
Grafik 2. Aile Aylık Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Öğrenci Yabancılaşma Ölçeği Ortalaması

Öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumların okul başarı durumu değişkenine göre farklılıkların belirlenmesine ilişkin olarak yapılan varyans analizi (Anova) sonuçları değerlendirildiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir [$F(3,845)=6.01, p < 0.05$]. Belirlenen bu farklılığın kaynağının tespitine yönelik olarak yapılan çoklu karşılaştırma test (Post Hoc-Tukey) değerlerinin incelenmesi neticesinde okul başarı durumunu çok kötü olarak belirten (4.grup) öğrencilerin, diğer gruplardaki öğrencilerden beden eğitimi dersine ilişkin tutum ortalamalarının $p < 0.01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre okul başarısı azaldıkça yabancılaşma düzeyi artış göstermektedir denilebilir.

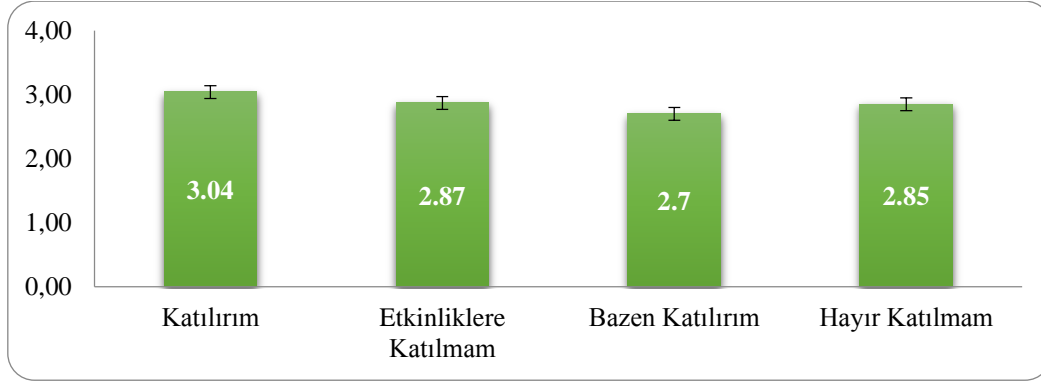
Grafik 3. Okul Başarı Durumu Düzeyine Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutum Ortalaması

Öğrencilerin yabancılaşmaya ilişkin ortalamalarının okul başarı durumu değişkenine göre farklılıklarının belirlenmesine yönelik yapılan varyans analizi (Anova) sonuçları değerlendirildiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir [$F(3,845)=5.15$, $p<0.05$]. Belirlenen bu farklılığın kaynağının tespitine yönelik olarak yapılan çoklu karşılaştırma testi (Post Hoc-Tukey) değerlerinin incelenmesi neticesinde okul başarı durumunu çok iyi (1.grup) olarak belirten öğrenci grubunun yabancılaşma ortalamaları ile okul başarı durumunu orta düzey (2.grup), kötü (3.grup) ve çok kötü (4.grup) olarak bildiren öğrenci grubu arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir.

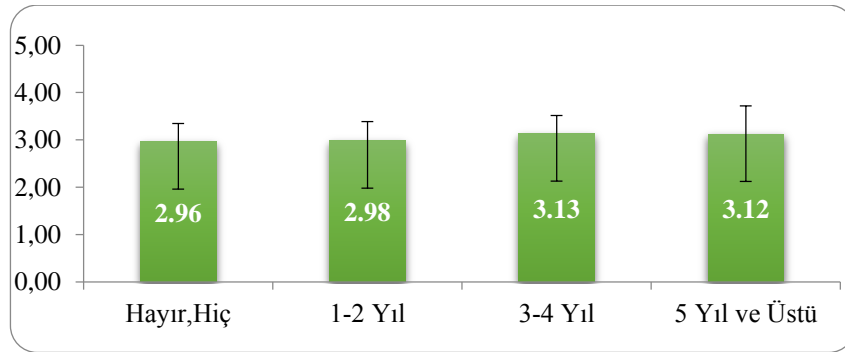
Grafik4. Okul Başarı Durumuna Göre Öğrenci Yabancılaşma Düzeyi Ortalaması

Çalışmamıza katılan öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumların beden eğitimi dersine katılım durumu değişkenine göre farklılıkların belirlenmesine yönelik yapılan varyans analiz (Anova) sonuçları değerlendirildiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak farklılık tespit edilmiştir [$F(3,845)=21.70$, $p<0.05$]. Belirlenen bu farklılığın kaynağının tespitine yönelik olarak yapılan çoklu karşılaştırma testi (Post Hoc-Tukey) değerlerinin incelenmesine göre öğrencilerden, derslere ve ders içi etkinliklere katılım (1.grup) diyen grubun, derslere katılım, etkinliklere katılmam (2.grup) diyen, derslere ve ders içi etkinliklere bazen katılım (3.grup) diyen ve hayır, ders ve ders içi etkinliklere katılmam (4.grup) diyen grupla arasında $p<0.01$ düzeyinde anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Yine derslere katılım, etkinliklere katılmam diyen (2.grup) grubun, derslere ve ders içi etkinliklere katılım (1.grup) diyen ve derslere ve ders içi etkinliklere bazen katılım diyen (3.grup) grupla arasında $p<0.01$ düzeyinde anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bir diğer grup karşılaştırmasında yine derslere ve ders içi etkinliklere bazen katılım (3.grup) diyen grupla, derslere ve ders içi etkinliklere katılım (1.grup) diyen ve derslere katılım, etkinliklere katılmam (2.grup) diyen gruplar arasında $p<0.01$ düzeyinde anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Yine bir diğer grup olan, hayır, ders ve ders içi etkinliklere katılmam cevabını veren (4.grup) grupla derslere ve ders içi etkinliklere katılım (1.grup) diyen grup arasında $p<0.05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu belirlenmiştir.

Grafik 5. Beden Eğitimi Dersine Katılım Durumuna Göre Tutum

Çalışmamıza katılan öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutum ortalamalarının okul takımında yer alma durumu değişkenine göre farklılıkların belirlenmesine yönelik yapılan varyans analiz (Anova) sonuçları değerlendirildiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir [$F(3,845)=4.14$, $p<0.05$]. Belirlenen bu farklılığın kaynağının tespitine yönelik olarak yapılan çoklu karşılaştırma testi (Post Hoc-Tukey) değerlerinin incelenmesine göre öğrencilerden, okul takımında hiç yer almadığını (1.grup) belirten öğrenci grubu ile 3-4 yıl yer aldım diyen (3.grup) öğrenci grubu arasında ($p<0.01$) anlamlı fark olduğu, ve yine okul takımında hiç yer almadığını (1.grup) belirten öğrenci grubu ile 5 yıl ve üstü yer aldım (4.grup) diyen öğrenci grubu arasında ($p<0.05$) anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bir diğer grup olan okul takımında 1-2 yıl yer aldım (2.grup) diyen grupla okul takımında 3-4 yıl yer aldım (3.grup) diyen grup arasında $p<0.01$ düzeyinde anlamlı farklılık belirlenmiştir. Yine okul takımında 3-4 yıl yer aldım (3.grup) diyen grupla okul takımında hiç yer almayan (1.grup) ve 1-2 yıl yer aldığını belirten (2.grup) öğrenci grubu arasında $p<0.01$ düzeyinde anlamlı farklılık belirlenmiştir. Ayrıca okul takımında 5 yıl ve üstü yer aldım (4.grup) diyen grupla, okul takımında hiç yer almadığını (1.grup) belirten grup arasında $p<0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık belirlenmiştir.

Grafik 6. Okul Takımında Yer Alma Durumuna Göre Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutum

Tablo 2. Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ortalaması ve Öğrenci Yabancılaşma.

		Yabancılaşma
Yabancılaşma	Korelasyon	1
	P	
	N	849
Tutum	Korelasyon	.143**
	P	.000
	N	849

Öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları ile okula yabancılaşma düzeyleri arasındaki ilişkinin öğrenilmesi amacıyla yapılan korelasyon analizi sonucunda araştırma grubunun yabancılaşma düzeyleri ile tutum düzeyleri arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde ($r=0.143$, $p<0.01$) ilişki tespit edilmiştir. Bu sonuç iki değişken arasındaki neden sonuç ilişkisi olmamakla birlikte daha sağlıklı yorum yapabilmek için farklı değişkenlerin yabancılaşma ve tutuma etkisi araştırılmalı denilebilir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu bölümde, çalışma kapsamında yapılan ortaöğretim 9.sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutum ölçeği puanları ve öğrenci yabancılaşma ölçeği puanları ile öğrencilerin cinsiyet, aile aylık geliri, okul başarı durumu, beden eğitimi dersine katılım durumu ve okul takımında yer alma durumu arasında tespit edilen istatistiksel ilişkilerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yapılan araştırma sonucunda; ortaöğretim 9.sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalamasının (2.99 ± 0.40) ile orta seviyede olduğu, yine öğrenci yabancılaşma ölçeğinden aldıkları puan ortalamasının (2.87 ± 0.68) orta seviyede olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumların cinsiyete göre farklılıkların belirlenmesine yönelik yapılan analiz sonuçlarına göre kadın öğrencilerin (2.98 ± 0.40) ve erkek öğrencilerin (3.00 ± 0.39) ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$).

Bu sonuçlara göre her iki cinsiyetin beden eğitimi ve spora ilişkin aldıkları puan ortalamalarının orta seviyede olduğu, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre bir miktar daha olumlu olduğu görülmüştür. Elde edilen bu sonuç daha önce yapılmış olan benzer tür çalışmalarla da paralellik göstermektedir. Kangalgil ve diğerlerinin (2004), Ankara'nın merkez ilçelerinde yaptıkları araştırma sonuçları cinsiyet yönüyle incelendiğinde, grupların tutum puanları ortalamaları yüksek olmasına rağmen erkek öğrencilerin tutum puanlarının kız öğrencilere oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Aynı bulgular Koca ve Demirhan'ın (2004) yaptığı çalışmada elde edilmiş, erkeklerin tutum puanlarının kızlara oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. Yine yapılan bazı çalışmalarda da bizim bulgularımızdan farklı olarak kız öğrencilerin tutum puanlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu da görülmektedir (Kimbal 2007; Altay ve Özdemir 2006; Koçak ve Hümeriç 2006; King 1994)

Bulunduğu ortamdan kendini dışlama, geri çekme şeklinde kendini gösteren yabancılaşma eğitim örgütlerde önemli bir sorun olarak karşılanmaktadır. Kendini ait hissetmeme, huzursuzluk belirtisi olarak ifade edilen (Hajda, 1961) yabancılaşma aidiyet duygusunu yitiren bir öğrencinin okulu bırakmasına sebep olabilmektedir. Yapılan çalışmada Öğrencilerin cinsiyete göre yabancılaşma farklılıklarının belirlenmesine ilişkin olarak yapılan analiz sonuçları değerlendirildiğinde kadın öğrenciler (2.94 ± 0.67) ile erkek öğrencilerin (3.01 ± 0.69) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0.05$). Bu bulguya benzer bir sonuç Sanberk'in (2003) lise öğrencileriyle yaptığı çalışmasında da elde edilmiş ve sonucun böyle çıkmasındaki önemli faktörlerden biri olarak tutumsal gelişimlerin ergenlerde cinsiyet açısından farklılık göstermediği şeklinde belirtilmiştir.

Çalışmada öğrencilerin aile gelir düzeyine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutum ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir. Ancak gelir düzeyi azaldıkça öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum puanı ortalamasının yükseldiği belirlenmiştir. Bu durum ülkemizdeki genel sosyo-ekonomik yapı düşünüldüğünde gelir düzeyi artıkça ailelerin çocuklarının okul dışı zamanlarında ilgi ve kabiliyetleri ölçüsünde birçok alternatif ürettiği, çeşitli kurslar ve sosyal aktivitelerle çocuklarının bu türlü ihtiyaçlarını giderdikleri, aile gelir düzeyi düşük ailelerde böyle imkanlara ulaşmada zorluk yaşandığı, çocukların bu tür ihtiyaçlarını okullarında yürütülen beden eğitimi dersi ve çeşitli spor aktivitelerle giderdikleri, bunun da ders ve etkinliklere karşı tutum derecesini yükselttiği düşünülmektedir. Birtwistle ve Brodie (1991) yaptıkları bir çalışmada bizim bulgularımızın destekleyerek öğrencilerin sosyo-ekonomik durumları ile beden eğitimi dersine yönelik tutumları arasında anlamlı düzeyde fark olmadığını belirtmiştir. Gelir durumu azaldıkça öğrenciler bu tür aktivitelere katılım imkanını sadece okulda sunulan hizmetlerle bulabilmektedirler. Gelişim özelliklerine göre toplumun beklentileri doğrultusunda dengeli kişilik oluşumunu kazandırmayı, sağlıklı, mutlu ve kendini gerçekleştirebilen bireyler yetiştirmeyi amaçlayan beden eğitimi derslerinin önemi burada artmaktadır (Gilliver, 2002; Yavaş ve İlhan 1996). Eğitim yöneticilerin bu durumu göz önünde bulundurması sağlıklı bir toplum olmak için gereklilikten ziyade bir zorunluluk olarak düşünülmektedir.

Çalışmada öğrencilerin yabancılaşma düzeyleri $p < 0.01$ anlamlılık düzeyinde gelir düzeylerine göre farklılık göstermektedir. Çalışmamızda alt gelir düzeyinde olanların daha yüksek yabancılaşma yaşadıkları belirlenmiştir. Bu konuda Murdock (1999) yaptığı çalışmada bizim çalışmamıza benzer

olarak gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin üst gelir düzeyinde olanlara göre daha yüksek yabancılaşma yaşadığını belirtmiştir. Çalışmamıza katılan öğrencilerin ergenlik döneminde bulunmaları düşünüldüğünde bu sonuç normal karşılanabilir. Ergenlik döneminde ekonomik düzey özgüveni ve sosyal ilişkileri belirleyen bir etmen olarak bilinmektedir. Yine benzer bir çalışmada Kılınc'ın (2005) bulguları da araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Okul eğitimi birçok dersi barındırır da öğrencilerin tüm dersleri sevmesi, tüm derslere karşı olumlu tutum içinde olması düşünülemez. Çalışmada öğrencilerin okul başarı durumuna göre beden eğitimi dersine ilişkin tutum ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Genellikle öğrencilerin kimlik arayışı içerisinde olduğu bu dönemde gençler bireysel farklarını keşfedip bu doğrultuda kendi yaşam çizgilerini oluşturma davranışı içerisindeyler. Okulda akademik başarısını düşük olarak algılayan birey kendini daha başka bir alanda göstermek için çeşitli aktivitelere yönelebilir. Ayrıca genel okul başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin üzerine yüklenmiş olan üniversiteye hazırlanma misyonu beden eğitimi dersine karşı tutumlarını olumsuz etkilemiş olduğu da düşünülebilir. Çalışmamızı daha önce yaptıkları çalışma bulgularıyla destekleyen Çetin (2003) ile Çeliköz ve Çetin (2004), öğrencilerin başarı düzeyleri ile beden eğitimi ve spora olan tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Yine yapılan çalışmada öğrencilerin okul başarı durumu değişkenine göre yabancılaşmalarına ilişkin ortalamalarının farklılıklarının belirlenmesine yönelik yapılan değerlendirmede gruplar arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Türk (2010) lise öğrencilerinin eğitimde yabancılaşma sorunu üzerine yaptığı çalışmasında, yabancılaşmayı doğuran sebeplerden biri olarak okul başarı durumu göstermiş okul başarı durumu ile yabancılaşma arasında bir anlamlılık olduğunu belirlemiştir.

Şen ve Koca (2005)' de ortaöğretim öğrencilerin derse karşı tutum ve nedenlerini incelediği çalışmasında, öğrencilerin bir derse yönelik tutumu ile öğrencinin o derste başarıları arasında olumlu bir ilişki olduğunu göstermiştir. Tutumlar ilgi, katılım ve güdüyü etkiler. Buda sonuçta tutum ve güdünün ürünü olan başarıyı getirir (Yavuz, 2004).

Öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının beden eğitimi dersine katılım durumu değişkenine göre çalışmaya katılan gruplar arasında istatistiksel olarak $p < 0.01$ düzeyinde farklılık tespit edilmiştir. Yine araştırmada; öğrencilerin yabancılaşmaya ilişkin ortalamalarının beden eğitimi dersine katılım durumu değişkenine göre farklılıklarının belirlenmesine ilişkin olarak yapılan varyans analizi (Anova) sonuçları değerlendirildiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Okul takımında yer alma değişkenine göre öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p < 0.01$). Farklılıkların okul takımında yer alma ve yer alma süresi farklılık durumlarından kaynaklandığı belirlenmiştir. Yapılan çalışmada okul takımında uzun süre yer alan öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının okul takımında hiç yer almayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu sonuçların literatürde yapılan benzer çalışmalar ile paralellik gösterdiği görülmüştür (Hünük, 2006; Balyan ve ark. 2005; Koca ve Demirhan 2004;). Güllü (2007) ortaöğretim öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada öğrencilerin bir spor kulübünde düzenli olarak spor yapma durumlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür. Okul takımında yer alan yada bir spor kulübünde aktif spor yapan öğrencilerin yapmayanlara göre daha fazla spor bilgisi sahibi olmaları ve bunun da beden eğitimi ders tutumlarını olumlu yönde etkilemesi doğal bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Araştırmadan ulaşılan sonuçlara göre aşağıdaki önerilere yer verilmiştir:

Beden eğitimi dersine yönelik öğrenci tutumlarının tespitine yönelik yapılacak araştırmalar, öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı olumlu tutum geliştirmeleri konusunda yapılacak çalışmalara katkı sağlayabilir, eğitimin asıl amacı olan istendik hedeflere ulaşılmasına yardımcı olabilir.

Öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı oluşturdukları tutumları ortaya çıkarmak, eğitimcilere ve program geliştirme uzmanlarına beden eğitimi ders programlarının yeniden gözden geçirilmesi, var olan öğretim programlarının değerlendirilmesi aşamasında ve aldıkları kararlarla Türk eğitimine ve geleceğine yön veren kanun yapıcılara katkıda bulunarak yol gösterici olabilir.

Öğrenci tutumlarını etkileyen değişkenler tespit edilip (cinsiyet, ekonomik durum, okul içi sportif etkinlikler, beden eğitimi dersine katılım durumu vb.) tutum değerlerini olumluya çevirecek hem okul düzeyinde hem de ülke düzeyinde önlemler alınabilir.

Beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyini artırmak için, bu dersin bir zorunluluk değil sporun bir yaşam tarzı haline dönüştürülmesi için başta okul yöneticileri ve öğrenci velileri olmak üzere eğitim örgütünün her kademesinde yer alanlarının bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.

Araştırmada yabancılaşma etki eden bazı değişkenler tespit edilmiş olup bu değişkenler ile ilgili yabancılaşmayı önleyici tedbirler alınabilir. Araştırılan değişkenlerden okul içi spor faaliyeti katılım düzeyinin artırılması, öğrencilerin birbiri ile ve öğretmenleri ile iletişim ve etkileşimini artıracığından öğrencileri okula bağlayan bir etken olarak düşünüldüğünden bu tür faaliyetlere katılımın sağlanması için gerekli tedbirler alınabilir.

Araştırılan bir diğer değişkenlerden okul içi spor faaliyeti yetersizliği dikkate alınarak bu tür etkinliklerin artırılması öğrencilerde aidiyet duygusunu arttıracığı ve okula bağlılık düzeyini yükseltileceği düşünüldüğünden okul içi sportif etkinlikler artırılabilir.

KAYNAKÇA

- Altay, F.& Özdemir, Z.(2006). Ankara İli Merkez ilçelerinde İlköğretim Birinci Kademesinde Öğrenim Gören 4.ve 5.Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması, 9.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi. Muğla.
- Arslandaş, Y.(1998). *Sınıf Yönetiminde Öğretmen İletişim Biçimlerine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu
- Balyan, M., Moralı, S.& Onursal AM.(2005). The Attitudes of Various Secondary School Students Toward Physical Education Lessons (İzmir Sample) 46th ICHPER-SD Anniversary World Congress 9-13 November ,İstanbul.
- Bernstein, D.A., Alison, C.S., Roy, E.J.& Srull, T.K.(1994). *Wickens CD Psychology, 3rd ed.* Princeton, NJ: Houghton Mifflin Company, Boston.,p:505 -90.
- Birtwistle, G.E.& Brodie, D.A.(1991). Children's attitudes towards activity and perceptions of physical education. *Health Education Research*. 6. (4) ; s: 465-478.
- Çeliköz, N.& Çetin, F.(2004). Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını etkileyen etmenler. *Milli Eğitim Dergisi*,162.
- Çetin, S.(2003). *Anadolu Lisesi ve Düz (Genel) Lise Çıkışlı Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Demirhan, G.& Altay, F.(2001). Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeği 2. *Spor Bilimleri Dergisi*. s: 9-20.
- Erkal, M., Güven, Ö.&Ayan,D.(1998). *Sosyolojik Açıdan Spor*. Der Yayınları, İstanbul; s: 3.
- Eryılmaz, A.& Burgaz, B.(2011). Özel ve Resmi Lise Öğretmenlerinin Örgütsel Yabancılaşma Düzeyi. *Eğitim ve Bilim*.(161-36) s: 271-286.
- Finn, J.D. & Voelkl, K.E.(1993). School characteristic related to school engagement. *Journal Of Negro Education*.p: 249-268.
- Fromm, E. (1996). *Sağlıklı Toplum*. (Z. Tanrısever, & Y. Salman, Çev.) Payel Yayınevi, İstanbul;1996,s:49
- George, D.& Mallery, M.(2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update*, Pearson, Boston, s:10
- Gilliver, K.(2002). Quality Physical Education,1st Proceeding Book Eupa Symposium On Physical Education. Belgium
- Güllü, M. (2007). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Araştırılması*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- Hajda, J.(1961).Alienation and integration of student intellectuals. *American Sociological Review*,(5-26) s: 758-777.

- Hünük, D.(2006). *Ankara İli Merkez İlçelerindeki İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Sınıf Düzeyi, Öğrenci Cinsiyeti, Öğretmen Cinsiyeti ve Spora Aktif Katılımları Açısından Karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Izgar, G.(2013). *İlköğretim okulu 8. Sınıf öğrencilerine Uygulanan değerler eğitimi programının Demokratik tutum ve davranışlarına etkisi*. Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya
- Jimerson, S.R., Campos, E. & Greif, J.L.(2003). Toward an understanding of definitions and measures of school engagement and related terms.*The California School Psychologist*. p: 7-27.
- Kangalgil, M., Hünük, D.& Demirhan, G.(2004). Spor yapan ve yapmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları .10th Ichper-Sd European Congress And The Tssa 8th International Sport Science Congress 17 Nowember,İstanbul.
- Katıtaş, S.(2012). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinde Okula Yabancılaşma ve Okulu Bırakma Eğilimi (Şanlıurfa İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi,Şanlıurfa
- Kılınç, H.(2005). *Ergenlerin Yalnızlık Düzeyleri ve Kişiler Arası İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara
- Kimball, R.S.(2007). *Sixth Grade Fitness Levels and The Fitnessgram Assessment Program*. Ph.D.Thesis. Liberty University
- King, M.H.(1994). *Student attitudes toward physical education at the intermediate level* (Masters thesis, Memorial University of Newfoundland, Canada). Masters Abstracts International, 34-02, 0499.
- Kızılay, M.(2008). *İlköğretim Okullarında İkinci Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılık Durumlarına İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi,İstanbul
- Koca, C.& Demirhan, G.(2004). An examination of high school students attitudes toward physical education with regard to sex and sport participation.*Perceptual & Motor Skills*. (3-98), p: 754-758.
- Koçak, S. & Hürmeriç, I.(2006). Attitudes toward physical education classes of primary school students in Turkey. *Perceptual&Motor Skills*.(1-103) p: 296-300.
- Murdock, T.B.(1999). The social context of risk:status and motivational predictors of alienation in middle school. *Journal of Educational Psychology*.(1-91) p: 62-75.
- Özdemir, M.& Kalaycı, H.(2013). Okul bağlılığı ve metaforik okul algısı üzerine bir inceleme: Çankırı İli Örneği. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*.(4-13); s: 2125-2137.
- Sanberk, İ.(2003). *Öğrenci Yabancılaşma Ölçeği (Bir Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması)*.Yüksek Lisans Tezi,Çukurova Üniversitesi,Adana.
- Sünbül, A. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Konya: Çizgi Kitapevi.s.63
- Tabachnik, B.G.& Fidell, L.S.(2013). *Using Multivariate Statistics*. Pearson,Boston,p: 6.
- Taşer, H.(2004). Fiziksel Uygunluk Eğitimi. *Atatürk Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. (3-6), s:48-56
- Tezcan, M.(1998). *Eğitim Sosyolojisi*. Bilim Yayınları, Ankara, s:245-255
- Türk, F.(2010). *Lise Öğrencilerinin Eğitimde Yabancılaşma Sorunu; Ankara İli Yenimahalle İlçesi İki Genel Lise Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi,Ankara
- Yanık, M.&Çamlıyer H.(2013).Developing An Attitude Scale Towards Profession Of Physical Education Teaching In Secondary Schools (Sasppet). *International Journal of Human Sciences*, (10), 2.
- Yavaş, M.& İlhan, A.(1996). *Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri*, Melisa Yayıncılık, s:2,14,23.
- Yavuz, M.(2004). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Eğitimle İlgili Temel Kavramalar*. Eğitim Kitapevi, Konya, s: 13.
- Yavuzer, H.(1998). *Çocuk Psikolojisi*. 15.Baskı.Remzi Kitapevi, İstanbul,s:155